

MÜSTAHAK ⁽¹⁾

Nisan 2017

Bugün Fındıklı'da, Çifte Sarayların her iki yanında, binlerce beton - demir kazık Boğazın gırtlığına hançer gibi saplanıyor.

Galataport'ta ve Kabataş'ta daha çok inşaat, daha çok para için deniz dolduruluyor.

Yerin altında karadan, denizden tüneller açılıyor.

...

İki yana doğru çekştirilen, altları boşaltılan Çifte Sarayların sahibi iki kız kardeş birbirinden isteksizce ayrılıyor.

160 yıldır birbirlerine kenetlenmiş elleri çözülüyor kızların.

Bir hüznü veda ile çifte sarayların çifte kızları birbirlerinden kopup önlerinde yırtılan toprak ve su hengâmesi içinde sonsuza dek Boğazın karanlık derinliklerinde kaybolacaklar.

Saraylarda bu güne dek hep sessiz kalanların, son kölelerin son çığlıkları da duyulmayacak.

Denizden yürüyen bir çatlağın kurbanı olanlar, sarayların son işgalcileri yıllardır sürdürmüş oldukları sefanın bedelini ve suskunluklarının vebalini böyle bir son ile ödeyecekler.

...

1860 yılında Sultan Abdülmecid'in kızları Cemile ve Münire Sultan için yapılan Çifte Saray binaları, Güzel Sanatlar Akademisine tahsis edilmişti.

Yani şu bizim Akademi'ye.

Hovardaca harcanmış yılların, muktedirlerin önünde el pençe divan durulup iliklenmeye çalışılan düğmesiz cübbelerin dünyasına.

Yıllardır duyarsızlık, sessizlik, görmezden gelme.

Sanat Koridoruymuş!

Alnında Işığı İlk Hissedenmiş!

Gerçekte, ne Akademik Özgürlük ne Üniversite Özerkliği ne Sanatçı Duyarlığı ne de Öğrencisi umurunda.

Küçük hesaplar, hesaplaşmalar, beceriksiz taht oyunları.

Boğaz kıyıları boyunca denize doğru yürüyen beton dolgular (yaklaşık Galata: 100.000 m², Kabataş 40.000m²) ile her iki yandan kuşatılmış, çevresindeki tüm parklar işgal edilmiş, tüm ağaçlar kesilmiş, tarihsel yapılar, hocalarının yakın çevredeki değerli eserleri talan edilmiş, kamusal mekâna el konmuş.

Yağmadan payına düşen kırıntıyı alabilmek için köşesinde sessizce beklemek.

Boğazın karanlık suları affetmeyecek.

Müstahak.

...

Rivayet olunur ki, eski olaylı yıllarda, 1960'larda İTÜ öğrencileri, Gümüşsuyu'ndan inip, İÜ öğrencilerinin eylemine katılmak üzere Beyazıt'a doğru yürürken, Fındıklı'da durup olaylara seyirci kalan Çifte Saraylar ahalisine doğru "Akademi Baloya! Akademi Baloya!" diye slogan atarmış.

Olaylı yıllar akıp gidiyor.

Günlerden bir gün beş Paşa Efendi postallarını yere, yumruklarını masaya vuruyor ve "yeter bakalım, özgürlük oyunu buraya kadar" diyorlar.

Giriştikleri temizlik harekâtı ile izleyen dönemde; ⁽²⁾

Hakkında İşlem Yapılan Öğretim Üyesi: 120 (terfi dondurma vb.)

Görevine Son Verilen Öğretim Üyesi: 327 (sonradan 600'e kadar çıktığı söylenir, kesin belge yok)

İstifa Eden Öğretim Üyesi: 861 (sonradan 1400'e kadar çıktığı söylenir, kesin belge yok)

Toplam Resmi Rakam: 1308 Kişi

Buradan 5.000 kadar akademisyenin görevlerinden uzaklaştırıldığı, 4.000 kadarının da kapatılan üniversiteler nedeniyle açığa kaldığı günümüz için bir çıkarsama yapmak da olası:

O dönemde görevinden her uzaklaştırılana karşı yaklaşık beş istifa olmuş. Aynı tavır yalnızca üç beş onurlu öğretim üyesinin istifa ettiği günümüzde sergilense yaklaşık 45.000 istifa beklenir ki, bu basit düz karşılaştırma bile akademiyanın günümüzdeki durumunu sergiler.

...

12 Eylül darbesinden birkaç ay sonra dönemin Cumhurbaşkanı (35 yıl sonra diktatör ilan edilen Kenan Evren elbette) "Akademi"yi ziyaret ediyor. Orası artık, hocalarının da büyük gayretleriyle, MSÜ'dür.

Üniversite olduğu üzere derhal tek mil saten cübbeler prova edilmiş, protokol düzeni "ben önde, hayır ben en önde" diye zor ve kavgalı da olsa belirlenebilmiştir. Orta kuşak öğretim üyeleri, yaşlı ekibi ufak ufak saf dışı edip ön sıralara yerleşirler. Akademi merdivenlerinde Kenan Evren ile çektirilmiş olan onurlu "aile fotoğrafı" onlar için uzun yıllar övünecekleri pek değerli bir belgedir. Cübbelerinde neden düğme bulunmadığının bilincinde bile değildir bu şahıslar.

Bu diğerlerini ite kaka önlerine geçerek çektiydikleri aile fotoğrafı, "iftihar" ile kimi öğretim üyelerinin (zat-ı muhterem'in, nihayet idam suçu ile yargılandığı bir dönemde yani, 2012 yılında) yazdıkları "özel tarih" kitaplarında hala iftiharla sunulmaktadır.

Fotoğrafta ön sıralarda yer alan "yeni tür öğretim üyeleri" yeni, önde gelen konumlarından ileride okul içinde yaratacakları örtülü faşizm sürecinde çokça yararlanacaklardır ne de olsa.

Döneme uygun olarak yeni yapılacak büyük anıtların tasarım işlerini, planlama, projelendirme işlerini, yöneticilerden doğrudan alacaklar, yeni kurulacak yeni kurullarda at oynatacaklardır. Bazıları bu konularda öylesine ileri giderler ki, meslek odası onur kurullarına düşerler. Dönemin Rektörü Mimarlar Odası onur kuruluna verilmiş ve 6 ay meslekten men cezası almıştır, şimdilerde İstanbul'un başına gelen çoğu korkunç projeler de nedense kendi öğrencileri tarafından tezgâhlanmaktadır.

Artık MSÜ'de sıkı bir kıyafet yönetmeliği de vardır, sakal filan da yasaklanmıştır. "Ziyaretçi" Cumhurbaşkanının yaptığı tehdit dolu konuşma, banda alınıp günlerce, defalarca hoparlörler ile tüm okulda yayımlanır. Adeta bir "1984" yaşanmaktadır. Ne sakıncası var, burası artık bir YÖK Üniversitesidir ya.

Sözün bittiği yer!

Başkan, konuşmasında nizam ve intizam konusundan başka, sanat ve kültürden de söz eder. Bu arada çoktan kendisine en saygın üniversitelerimiz tarafından Fahri Profesör (İÜ- Hukuk) ünvanı da tevcih edilmiştir...

HATIRLIYORUM DA...

150 yıllık kurumdan bir gecede üretilen genç üniversitemize ilk "tayin" edilen rektör'ün ilk icraatı bir iki kişi yanı sıra beni de sürmek oldu. "Rotasyon" için Edirne (çok da fena değil ama hiç de aklımda yok böyle bir program?) Üniversitesinde görevlendirildim. Yeni dönemdeki bölüm başkanım geldi ve bana bunun ne kadar önemli bir "misyon" olduğunu (bayılır misyon kavramına) anlatmaya başladı.

Amiyane tabiri ile "yemezler abi", "bitti bu iş, ben sizinle böyle rotasyonlu filan bir sözleşme yapmadım, siz sözleşmeyi bozarsanız ben de bozarım, zaten kılık kıyafetime karışmaya, derslerde, ödevlerde suç aramaya başladın, sıkıldım sizden" dedim. Tam toplanıyorum, güler yüzlü, "puantiyeli" papyon kravatlı, yaşlı bir adam (yeni cumhurbaşkanını karşılama töreninde bulunmayan eski bölüm başkanımız) yanıma geldi; "Otur oturduğun yerde, sen buraya lazımsın, ben bir gidip şunlarla konuşayım" dedi. Az sonra: "Tamam o iş kalıyorsun, bırak bu saçmalıkları" diyerek geri geldi.

"Hoca, ne yaptın?"

"O buraya lazım, icab ediyorsa ben giderim, beni yollayın dedim!"

Ben kaldım, elbette emektar Hoca da sürgüne gönderilemedi.

"Çok ağırıma gitti ama bir şey yapmak istemiyorum artık bunlara çocuklar" deyip emekliliğini istemişti.

Zaman arabeskleşme zamanıdır... Beylik tabancasının kabzasına süsleme kazıtmak isteyen bazı adamların (üniversitede ordu adına görevli astsubay) dekor (tezyinat?) bölümünün (kendi gözlerimle gördüm, anıt sekreterimizin de gözleri yuvalarından uğradı tabancayı masasında görünce); "milli anıt" yaptırmak isteyen başkalarının heykel bölümünün kapısında sıraya girdiği günler.

Döneme uygun anıtların tasarlanma "iş"leri yönetim kurullarında paylaşırlardı...

Rahmetli bir Heykel Dehası hocamızın, MSÜ Senatosunda (burada anlatamam ama; hani, "olay, ölümünden sonra Napoleon için nasıl bir anıt tasarlanacağını tartışan Fransız Senatosunda geçer"... umarım bilirsiniz) bir "Napoleon Anıtı" fıkrası anlatıp "lanet olsun size, haram olsun emeklerim" diyerek sahneden çekildiği günler. İnanılmaz bir hızla doktora yaparak bilimsel mükemmeliyete ulaşan profesörlerimizin renkli yakalı cübbelere kavuştukları günler. Yirmi yıldır sakallı dolaşan bilim adamlarının, sonradan ülkemizin aydınlar ordusunda seçkin yerlerini alacak olanların, "ne yani biz gidelim de onlar mı gelsin?" diye rasyonelini bulup "matruş" çehrelere kavuştuğu günler...

Bunlar, kendi deyişleriyle, "tekkeyi bekleyip çorbayı içerken" ilkeleri uğruna vurulup yaşamını felçli olarak sürdüren Server Tanilli gibi (artık ancak "yeri aydınlık olsun" diyebiliyorum, çünkü kaybettik) bir hocayı ve onun anıtsal yapıtlarını bile unutacaklardır. Bu ülkenin biricik "Uygurluk Tarihi" kitabını ilk kez kendilerinin yazdıklarını ilan edecek kadar hidayete erecek ve yeni düzene uyum sağlayacaklardır. Öğretim üyesi kadrosuna alınabilmeleri için, heyecanla savunmalarını yaparken yönetim kurullarından atıldığım; uygarlık tarihçisi, edebiyatçı, sosyolog, hukukçu hocalar, artık laci'lerini çekmişler yeni düzende yerlerini almışlardır.

Suretleri sakalsız görülmemiş bu sanatçılar, bu bilim insanları, matruş ve şık silüetleriyle MSÜ'nün kapısından girerlerken ben çıktım...

İstifa ettiğim gün, 3000 kadar eğitim dia'mı, binlerce sayfa notumu, kitaplarımı toplayıp 10 yıl emek verdiğim, 15 yılımı geçirdiğim o güzel yapının önünde, yıllardır sevinçle, güler yüzle, umutla yürüdüğüm kaldırımında oturdum ve ağladım...

Bence zaten orası da içi boş bir yapıya dönüşmekteydi hızla.

İşte tam da bugünlerden bakınca bu erken yargımda hiç de yanılmadığımı üzülerek görüyorum.

Artık bunca yıl sonra itiraf edebilirim, batan gemiyi terk etmeden önce yapabildiğim tek eylem ortalıkta kimse yokken "rektör" beyi bizim odaya kilitleyip bir güzel kalaylamak oldu.

1982'de Akademik görevimden ayrıldım.

Ertesi gün de kendi özgür irademle, 15 yıldır taşıdığım sakalımı da kestim.

Her şey gibi o da eskimiş, yıpranmıştı.

Ben de artık, kendini bilime, eğitime adanmış bir "gençadam" değildim.

- 1- MÜSTAHAK: Bir kimsenin layık olduğu ödül veya ceza (TDK)
- 2- BİLİM VE SANAT, Tüm isimleri de vererek bir döküm yapmıştır. Sayı 38, Şubat 1984 ve Sayı 40, Nisan 1984